

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY

Entered at the Post Office at Omaha, Neb., as second class mail matter.

Published by Pokrok Publishing Co., 1809-1811 Howard St.—Tel. 2918

Subscription by mail — \$1.00 per year.

Vydává: Vydavatelství Spol. Pokrok. V. A. C. BURNŠ, ředitel.

1809-1811 Howard ul. — Telefon 2918.

Předplatné ... \$1.00 na rok. Do Čech \$2.00 na rok.

Adresujte jednoduše

POKROK ZÁPADU
OMAHA, NEB.

Omaha, Neb., 17. července 1907.

Minule rozeptali jsme se o tom, že sjezd svobodomyšlných aspoň po jisté stránce byl Čechům americkým ku prospěchu. Umožnil, aby v práci ve svobodomyšlnosti mohli se podílet živlové, kteří do nedávna museli následkem stávajících poměrů státi mimo. Dále přispěl valně k tomu, že nyní se o všem více přemýšlí, více se vše podrobně kritice. V těchto dnech zaslal nám dobrý přítel náš dopis, z něhož některé části otiskujeme. Pisatel velice činně podílel se na sjezdu jako jeden z pokrokových delegátů, kteří nepřipustili, aby svobodomyšlnost ubírala se i dále starými kolejemi. Přítel ten píše: "Sjezd svolán byl především proto, aby svobodomyšlní ustálili se na tom, jaké stanovisko měli by zaujímat k jednotlivým věcem. Sjezd tudíž vykonal svoje poslání, když ustálil se na určitém stanovisku a učinil opatření, jakým směrem má se kráčet v budoucnosti. Tu ovšem v první řadě počítáno bylo na časopisy, že tyto budou nápomocny sestavit a nečit toto nové těleso. Nyní jest nejlepší příležitost uvést ve skutek to, o čem páni novináři často psali, to jest, že by tu mělo být německé řeči a více skutků. Sjezd je ukončen, překonal nástrahy a nedal se zavléci sobeckými zájmy jednotlivců. Mám za to, že jest nyní nutno důvěru i sympathie novému našemu podnikovi přinášeti. Pokrok počíná vítěziti nad zpátečnickým v našem svobodomyšlném živlu. Základ byl položen a program vypracován. Nyní záleží na nás všech, aby každý dle svých sil pomohl budovati to, co dávno bylo snem těch svobodářů, kteří nepovažovali za hlavní účel svobodomyšlného hnutí vysmívání a snižování náboženství." Projev tento rádi otiskujeme, tím spíše, že dobře víme, že pochází od člověka přímého a zásadního, který hodně čte a hodně přemýšlí.

NOVÝ PŘÍSTĚHOVALECKÝ ZÁKON.

Jak známo, vstoupil dnem 1. července do života nový přístěhovalecký zákon, který znovu snaží se přitížití příchod přístěhovačů do Spoj. Států. Zákonu tohoto bedlivěji měli by si povšimnouti zejména ti, kteří rodinu mají ještě ve staré vlasti a chtějí ji za sebou povolati, ba i ti, kteří delší čas přebývají ve Spoj. Státech a dosud občany se nestali.

Na prvním místě zvýšena byla daň pro přístěhovače. Do posledního června platil každý přístěhovalec pouze dva dolary, dle nového zákona však každý musí platit čtyři dolary. Jenom ti cizozemci, kteří Spoj. Státy chtějí jen cestovati, jsou od této daně osvobozeni. Daň tuto musí platiti za každého přístěhovače paroplavební společnosti, kterým ovšem musí ji zaplatiti přístěhovalec.

Ve druhé řadě zostřeny byly o

ny články, na jejich základě mohou přístěhovalecké úřady vystěhovatele poslati nazpět. Přístěhovaleci tuberkulosní budou posláni nazpět bez výjimky. Zpět posláni budou i tací, které lékaři uznají za tělesně i duševně nedokonalé a mohli by dříve nebo později býti Spoj. Státům na obtíž. Stížen je přístup do Spoj. Států i dětem, které ještě nečítají 16 roků a přijdou sem bez rodičů. V takovém případě jenom sám ministr obchodu může rozhodnouti, může-li sem nezletilé dítě býti připuštěno.

V záležitosti kontraktních dělníků zákon praví, že jen tací odborní dělníci budou sem připuštěni, kteří by pracovali na takovém průmyslovém poli, které není zde dosud náležitě vyvinuto a to ještě jen v takových případech, když by tu nebylo dosti sil k provozování takového odvětví průmyslu.

Odborní hereci, umělci, zpěváci, učitelé pro školy a lidé svobodných povolání vůbec, nemohou býti nikdy za kontraktní dělníky považováni.

V cizozemských časopisech k vystěhování do Ameriky lákají je přísne zakázáno. Takoví přístěhovaleci, kteří tímto způsobem budou sem vylákáni, považováni budou za dělníky kontraktní a posláni budou zpět.

Každý přístěhovalec má mít u sebe \$50. Nemá-li tolik při sobě, musí udati, kolik má. Dále každý musí oznámit, kde-li k příteli, či k rodině a zároveň musí udati těchto adresu. Anarchistům přístup do Spoj. Států je přísne zakázán a každý, kdo tyto bude podporovati při propašování se do Spojených Států, bude přísne trestán. Úřady Spoj. Států mají právo takového, který podlouhým způsobem se sem dostal, vypověditi a poslati zpět.

Zákon zmiňuje se též o těch, kteří již podruhé přišli do Ameriky a nejsou občany Spoj. Států. Ti, kteří dali slib, že se stanou občany, to jest ti, kteří mají první občanský list, požívají přece jen jakési výhody.

Každý, kdo není ještě občanem Spoj. Států a chce odecestovati do cizozemska, má úřadům udati svoje jméno, povolání, do kterého státního svazku přísluší, svoje nynější bydliště a když se vrátí, kde se míní znovu usadit. Tém, kteří ztratili svoje občanské právo ve staré vlasti, bude velmi těžko zodpovídati tuto otázku.

Není pochyby, že vstup přístěhovačům bude valně stížen. Bude ovšem v jednotlivých případech také záležeti na tom, jak zákony ty budou si vysvětlovati úředníci. Nový zákon vydán byl hlavně za tím účelem, aby pro Spojené Státy získán byl lid zdravý a statný, který nikdy zemí by na obtíž nebyl. Při nynějším návratu přístěhovalectva třeba doznati, že mnohé články nového přístěhovaleckého zákona jsou úplně na místě.

SLÁVA!!!

Stolice Českého Jazyka na státní universitě v Lincoln, Neb., povolena.

Uznání Čechů docíleno. První to vymoženost podobného druhu v Americe a proto voláme "Sláva"!

Při závěrečném předěšlém listu došla mne překvapující zvěst, že Stolice Českého Jazyka na státní universitě v Lincoln je povolena a že učitelem ustanoven byl prof. J. Hrbek ze Cedar Rapids, Ia.

Sdělení toto obdržel jsem od předsedy regentů státní naší university, pana Ernsta (původem

Němce). Bylo tak prý usneseno ve schůzi rady universitní, odbyvané dne 8. července. Přiznávám se, že mě zpráva tato nadmíru překvapila, takže jsem ani nedůvěřoval sluchu svému a proto otázal jsem se onoho pána znovu, zdali jest tomu skutečně tak, načež on a úsměvem to dotvrdil.

Vyučování českému jazyku na státní universitě jest skutečně veliká vymoženost v Americkém území, zvláště pak uvážíme-li, že se tak stalo na "divokém západě" a že jest to prvý případ toho druhu. Čechové nebrastí budou zajisté jásati, že tato prvá pocta Čechům americkým udělena byla ve státu našem.

Za původ této myšlenky a za vymoženost tuto budíž vzdán dík prof. B. Šimkovi a českému studentstvu na státní universitě v Lincoln. dále panu Rejchovi, eténním spolkům českým a vůbec všem, již přispěli ku docílení této naší snahy. Stejně budíž vzdán dík předsedovi regentů universitních p. E. Ernstovi, kanceléři university p. Andrewsovi a prof. p. Fosterovi, děkanu universitní fakulty.

Myšlenka tato vzala původ u prof. Šimka a našeho českého studentstva na státní universitě, a sice v roku 1905. Čeští studenti na ústavu onom z návrhu prof. Šimka podali žádost o zřízení stolice jazyka českého, kterážto žádost byla projednávána radou až teprve na počátku roku 1906 a zároveň byla odmítnuta. Než první neúspěch neodstrašil původce oné myšlenky. Na podzim minulého roku přijel prof. Šimek do Omahy a za účelem tím svolal schůzi místního výboru Matice Vyššího Vzdělání a schůze ta odbývána byla u nás. Oné schůze se účastnili dámy paní Burešová a paní Bandhanerová a pánové Karel Steiger, J. F. Příbyl, Otakar Charvat, Josef Štěrba, L. Dienstbier ml., Pípal a Vosacek, studující, a já. Pánové Jan Rosický a K. W. Bartoš byli prof. Šimkem osobně pozváni do oné schůze a zároveň dáno jim na vědomí, za jakým účelem je schůze svolána, avšak oba pánové se vyjádřili, že s výborem Matice nechtějí mít co dělat, ale že by stolice českého jazyka podporovali.

Ve schůzi té byl jsem zvolen za předsedu, načež prof. Šimek ujal se ihned slova. V delší řeči objasnil přítomným činnost Matice Vyššího Vzdělání, důležitost vyššího vzdělání pro naši národnost a vyslovil pevné své přesvědčení, že žádoucího úspěchu a uznání doděláme se teprve tehdy, až na některých státních universitách bude se vyučovati jazyku českému. Pan Pípal podal zprávu o prvém nezdařeném pokusu a projevil náhled, že jest třeba vypracovati nějaký nový plán. Po podání mého dobrozdání o záležitosti té bylo usneseno, aby všechny české spolky byly požádány o podepsání petice ke sboru ředitelů naší university.

Práci s rozesiláním petic uvolili jsme se vykonati moje manželka a já a zároveň uvolili jsme se něsti veškeré výlohy s tím spojené, jelikož k účeli tomu fondu nebylo a doprošovati se teprve peněz, na to nebylo času.

Rozeslali jsme na 300 petic na české spolky bez rozdílu náboženství a též i některé jednotlivce a mimo to ještě sta povzbuzujících dopisů na spolky. Času do podepsání oněch petic bylo dosti, totiž čtyři měsíce, avšak vzdor tomu některé spolky nezaslaly nám je až teprve tehdy, když jsme ony v čas doručené odevzdali již universitě radě v minulém únoru. Z petic, jež byly rozeslány, bylo jich vrá-

ceno pouze 151. Očekávali jsme většího zájmu a účastenství pro tuto vznešenou snahu prof. Šimka a českých universitních studujících, zejména pak se strany spolků svobodomyšlných a našich předáků, hlásících se k téže straně. Než jak dosvědčuje počet vrácených petic, podpisy opatřených, držely se a pracovaly svobodomyšlné spolky bez předáků znamenitě a za to jim budíž vzdána čest. Se strany věfických krajanů neočekávali jsme valné podpory, zejména ne od katolíků, poněvadž si tito vydrží své vlastní školy, avšak byli jsme opravdu překvapeni, když nás došly petice, podepsané členy katolických spolků, s přípisem kněze: "Pracujte úsilovně v předsevzetí svém, snaha to uslechtila a vznešená, a jen z toho může vzejíti uplatnění naše u Američanů!" Od kazatelů protestantských též nás došly příspisy, z nichž uvádíme tento: "Matice Vyššího Vzdělání a Stolice Českého Jazyka na našich vyšších učelích musí býti naší snahou, by nás Američané řadili na úroveň vzdělaných národů." — Naši předáci svobodomyšlní nepřispěli ani jediným povzbuzením a prací také ne. Vykonali jsme mnoho cest do Lincoln za účelem tímto a použili jsme všemožných pák k docílení vznešené této snahy, až konečně nám slíbeno, že stolice jazyka českého povolena bude. Avšak v dubnové schůzi regentů university, kdy nám mělo býti sděleno jméno profesora, oznámil nám předseda, že legislatura, skončivši právě zasedání, nepovolila dostatečnou částku peněz na vydržování university a následkem toho že jest radě za stávajících okolností nemožno stolici českého jazyka povoliti, leč by majetek ve státu byl výše odhadnut. Tato zpráva byla pro nás přímo zdrcující, než nevzdali jsme se naděje, pracovali jsme dále a — mlčeli jsme, kdežto náš nejnárodnější a neomylný list "Osvěta Americká" po obdržení zprávy té i přičin, proč se tak nestalo, odsoudil příkře radu, ano i vyhrožoval jí, čímž byl účel náš značně poškozen. Proč tak list onen učinil, nevíme, avšak jest nám dobře známo stanovisko jeho vůči Matice Vyššího Vzdělání, a účel náš byl, pracovati ve spojení s MVV. — Směle tvrdím a s radostí doznávám, že nebyti MVV., podniku to vznešeného, o něž jsme se opírali v postupu k vítězství, a obětavého prof. Šimka, nemohli bychom dnes jásati nad výsledkem tak skvělým a nad úspěchem, zvláště pro nás Čechy nebraské, tak důležitým.

Navštívil jsem mnohokrát předsedu regentů, když záležitost zřízení stolice jazyka českého odložena byla na dobu neurčitou, a vždy opíral jsem své argumenty o M. V. V., ano, nabízel jsem radě fi nanční podpory od téže, aneb v případě nedostatku že podnikneme mezi našinci sbírky pro účel ten. Po každé konferenci ujistil me předseda rady pan Ernst, že pracuje stále o záležitost té, a sabil mě, bude-li chtať majetku ve státu jen trojnásobně, že se Čechům dostane toho, o co žádají a co jim bez odporu náleží.

Ano, milý čtenáři, nebyti MVV., kteráž podporuje finančně české studenty, neobhli bychom se dnes radovati z vymoženosti pro nás tak veledůležitě v této naší nové vlasti. A přece se zde naleznou proti MVV. tolik šlendriánů, kteří stojí v popředí důležitých národních organizací a mezi nimiž zvláště vynikají: J. J. Hájek, kultivátor osobní msty proti W. F. Severovi, X paprsek Dr. Rudis-Jičinský, pořadatel "Sokola Amerického" a

neskonaly fysiolog nenávisti vůči svým dobrodincům, věčné "Já" L. J. Palda, pisatel druhdy nového náboženství, s nímž ale prohořel, A. Bláha, ohnivý fečík proti M. V. V. ve sjezdech a zároveň Velkotajemník ZČBJ., a neméně důležitý dvojlíčeník Jan Rosický, jemuž zapomněli ve slovníku jeho výtisknouti slovo pravda a tudíž znamu jeho nezná, jak dosvědčuje poslední číslo "Bratrského Věstníku", v němž uveřejnil, že na M. V. V. nebylo povoleno ničeho, (až opomněl udati, či to bylo zásluhou), ale že bylo usneseno, aby osobně přispíváno bylo na účel ten a aby se pracovalo, by se podnik ten stal více národním. Proč to nepodal tak, jak o tom bylo jednáno, když už se o tom zmínil? Proč neuvedl, že moje manželka dala návrh, aby se MVV. povolila polovice částky, navrhované pro Matice Školskou v Čechách, totiž \$250.00, že ale návrh ten byl poražen "plamennou" fečí jeho podbosa a falešným předstíráním téhož, že předseda a tajemník MVV. jsou proti ZČBJ.? A proč neuvedl, že na petici, podepsanou mnoha delegáty, záležitost tato byla vzata znovu v úvahu a že též podbosa týmiž důvody porazil povolení peněz na vznešený podnik ten a on sám že ani nečekal pro ani proti? Proč nečekal? Poněvadž má od jistého pána oznámku a jeho podbosovi to již uškoditi nemohlo, an již měl, co chtěl. Proč nyní lichotí MVV.? Asi mu zní již v uších "vox populi, vox dei", a obává se zaslouženého trestu! Šlechtně to věru jednáni vůči podnikovi tak vznešenému!

Znám ony pány již mnoho let, znám i jejich působení v životě národním, a proto se jim pranic nedivím, když praví, že MVV. je podnik osobní a že pomohou teprve, až se MVV. stane podnikem národním. Kolik z těchto vlastenců a jejich stoupenců přispělo na účel ten, dalo by se spočítati na prstech. Že na to přispívá na sta spolků i jednotlivců, to velikášům tím není ničím. Stáhněte jen, pánové, škrabošku svou, představte se česko-americkému lidu v pravém světle a vyznejte pravdu: "Nevyšlo to z naší kotrby, nenáždeme to ovládati, nepřinese nám to ni zisk ni slávu, a proto a je proto do toho kopáme, ať už to je účel vznešený neb ne."

Raději bychom oněm pánům, aby šli k Američanům a sdělili s nimi, jak jednali vůči MVV. a ujišťujeme je, že uslyší kritiku, která je zdrtí. Pan Ernst, původem Němec, kancelář Andrews a prof. Foster, děkan fakulty a též Němec byli nám všemožně nápomocni, abychom docílili zřízení stolice českého jazyka, zejména když byli poučeni, jak MVV. výborně se osvědčuje. Němci nám tedy pomáhají a naši "vzdělání" samozvaní národovci ze všech sil svých usilují o to, aby vznešený podnik ten poškodili aneb dokonce jej ubili. Hanba, třikrát hanba všem, již z neodůvodněných přičin pracují proti účeli, pro nás Čechy tak důležitému!

Vzhůru rodáci! Počátek jest již učiněn. Pracujeme dále za účeli vznešenými, pracujeme svorně a snahou naši budíž vždy, pracovati ve prospěch národnosti naší bez ohledu na jednotlivce. Na zdar! Matice Vyššího Vzdělání, českým studentům a bodramu a rozšafnému lidu česko-americkému! Podejmež jedenkrát ruky pomocné k dílu vznešenému a můžeme býti jisti, že toto společné dílo naše korunováno bude úspěchem a sloužiti ku etí a chvále Čechům americkým! S úctou

V. Bureš.